

Consiliul Concurenței recomandă flexibilizarea reglementarilor în cazul piețelor expuse la inovatie

Pandemia de Coronavirus a demonstrat încă o dată ca digitalizarea, creșterea importanței platformelor, convergența tehnologică și implementarea unor inovații reprezintă tendințe actuale, care aduc beneficii majore economiei și consumatorilor în ansamblu și, ca urmare, se impune schimbarea abordării clasice de reglementare a unor sectoare, se arată într-un comunicat al autorității de concurență, remis spre publicare.

Consiliul Concurenței recomandă flexibilizarea reglementarilor în cazul piețelor expuse la inovatie (transport, turism, servicii financiare etc.), având în vedere, în primul rând, interesele pe termen lung ale consumatorilor. În același timp, însă, autoritatea de concurență considera ca aceste măsuri trebuie dublate de o relaxare a condițiilor de acces pe piața a furnizorilor de servicii tradiționali, ceea ce va genera creșterea gradului de concurență între prestatorii de servicii.

Consiliul Concurenței a făcut aceste recomandări în urma derularii studiului privind Implicațiile dezvoltării economiei colaborative asupra mediului concurențial și a politicii de concurență, finalizat în luna martie 2020.

„Economia colaborativă” se referă la acele modele de afaceri în care activitățile sunt facilitate de platforme, de tipul Uber sau Airbnb, și care creează o piață deschisă pentru utilizarea temporară a bunurilor sau a serviciilor prestate, în cea mai mare parte, de persoane fizice.

Principalul avantaj al economiei colaborative este acela că permite o alocare mai eficientă a resurselor în economie, prin prisma utilizării acelor active neutilizate, aflate „în așteptare” (autoturisme, proprietăți imobiliare, capital etc.).

De altfel, dezvoltarea acestui model economic a condus la crearea de locuri de muncă, determinând totodată beneficii substanțiale pentru consumatori, dar și presiune concurențială suplimentară asupra companiilor tradiționale.

În același timp, însă, principalul risc din punct de vedere concurențial îl constituie acumularea unui număr mare de participanți din piața în cadrul unei singure platforme, ceea ce ar putea conduce la crearea unei poziții dominante. În acest fel, s-ar limita concurența între platforme și s-ar reduce stimulentele de intrare pe piața a unor noi platforme concurente. De asemenea, există riscul ca platforma dominantă să impună restricții nejustificate furnizorilor de servicii.

Conform datelor obținute în cadrul studiului, cererea pentru serviciile oferite prin intermediul platformelor colaborative a crescut constant în România.

Sondajele de opinie efectuate în cadrul analizei, la nivelul României, indicau capacitatea acestor modele de afaceri de a crea noi piețe pentru serviciile oferite prin intermediul platformelor colaborative, prin activarea acelor furnizori și consumatori ce nu ar fi apelat la serviciile tradiționale.

Datele arată că 25% din persoanele care nu au furnizat servicii până în prezent se gândesc să le ofere ocazional în viitor prin intermediul platformelor colaborative. De asemenea, 31% dintre consumatori afirmă că au început să utilizeze anumite servicii de când acestea au devenit disponibile prin intermediul platformelor colaborative.

Principalul domeniu în care economia colaborativă a luat amploare este cel al transportului de persoane (ride-hailing), pe fondul reacției favorabile a consumatorilor atât la beneficiile noilor servicii, cât și la mecanismul

de solicitare a serviciilor de transport.

De altfel, serviciile de taxi care folosesc un mecanism de solicitare online, prin intermediul aplicațiilor agregatoare, au înregistrat, la rândul lor, o tendință de creștere.

Studiul indica faptul ca, înainte de pandemie, numărul de comenzi pentru serviciile de transport prin intermediul platformelor colaborative a crescut de aproximativ 30 de ori la nivel național în perioada 2015-2018, aproximativ 87% din numărul total de comenzi provenind din Municipiul București.

De asemenea, datele indica faptul ca, pâna în martie 2020, numărul total al șoferilor care-și desfășurau activitatea prin intermediul platformelor colaborative era mai mare decât cel al șoferilor de taxi ce foloseau aplicații agregatoare, începând cu anul 2017. Aceasta creștere s-a înregistrat pe fondul popularizării și extinderii teritoriale a platformelor colaborative, dar și a faptului ca numărul licențelor de taxi este limitat la nivelul fiecărui oraș.

Un factor fundamental în dezvoltarea economiei colaborative este cadrul de reglementare a serviciilor oferite prin intermediul platformelor specifice.

Astfel, la nivel european, se observa ca țările în care reglementările privind noile modele de afaceri sunt mai puțin restrictive înregistrează o dezvoltare mai rapidă, comparativ cu acele piețe unde platformele colaborative se afla sub incidența legislației serviciilor tradiționale sau operează într-o zonă „gri” (nereglementată).

În România, demersurile de reglementare a economiei colaborative s-au axat în principal pe definirea condițiilor de intrare și de funcționare pe piața a furnizorilor individuali de servicii, în contextul Legii privind activitățile de transport alternativ cu autoturism și conducător auto și a doua proiecte de lege, unul referitor la economia de acces, iar cel de al doilea fiind Legea Turismului.

Consiliul Concurenței recomandă platformelor colaborative să mențină un rol neutru, transparent și riguros în ceea ce privește moderarea recenziilor și a sistemului de rating și să intervină atunci când acesta scade sub o anumită limită, pe latura cererii sau a ofertei de servicii. Sistemele de rating trebuie să conducă la descurajarea comportamentelor daunatoare din partea participanților la piață, la reducerea riscurilor care rezultă din asimetriile informaționale pentru consumatori și pentru proprietarii de active și, în final, la asigurarea unor servicii de calitate.

Consiliului Concurenței a demarat studiu, în anul 2018, pe fondul cadrului de reglementare insuficient adaptat noilor tendințe de la nivel național și global și al impactului pe care noile modele de afaceri îl generează la nivelul piețelor și companiilor tradiționale.

Această analiză a fost în atenția Comisiei Europene, fiind menționată inclusiv în Rapoartele de Țară ale României, în contextul evoluției reformelor în domeniul competitivității și investițiilor.